

KOMISJONI OTSUS,

20. detsember 2012,

millega lubatakse Hispaania pikendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 492/2011 (töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires) artiklite 1–6 kohaldamise ajutist peatamist Rumeenia töötajate suhtes

(2012/831/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse akti Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 23 ja VII lisa 1. osa („Isikute vaba liikumine”) punkti 7 teist lõiku,

võttes arvesse Hispaania 13. detsembri 2012. aasta taotlust

ning arvestades järgmist:

(1) Hispaania kohaldas nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 1612/68 (töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires) ⁽²⁾ artikleid 1–6 Rumeenia kodanike suhtes täielikult alates 1. jaanuarist 2009, kuid teatas 22. juulil 2011 komisjonile, et pidades silmas tõsiseid häireid Hispaania tööturul ning võttes arvesse Bulgaaria Vabariigi ja Rumeenia ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste akti (edaspidi „2005. aasta ühinemisakt”) VII lisa 1. osa punkti 7 kolmandat lõiku, on ta otsustanud alates nimetatud kuupäevast taaskehtestada tööturule juurdepääsu piirangud Rumeenia töötajatele. Määrus (EMÜ) nr 1612/68 kodiifitseeriti ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrusega (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires, ⁽³⁾ mis jõustus 16. juunil 2011.

(2) Pärast seda, kui Hispaania oli saatnud kooskõlas 2005. aasta ühinemisakti VII lisa 1. osa punkti 7 teise lõiguga komisjonile 28. juulil 2011 taotluse, et komisjoni otsusega lubataks täielikult peatada määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamine Rumeenia töötajate suhtes kõigis tööturusektorites kogu Hispaanias, lubas komisjon otsusega 2011/503/EL ⁽⁴⁾ piirata teatavatel tingimustel Rumeenia töötajate juurdepääsu Hispaania tööturule kuni 31. detsembrini 2012. Kõnealune otsus jõustus 12. augustil 2011.

(3) 13. detsembril 2012 saadetud kirjas palus Hispaania komisjonil pikendada määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamise peatamist Rumeenia töötajate suhtes kuni 31. detsembrini 2013.

(4) Hispaania põhjendas oma taotlust sellega, et jätkuvalt on olulised otsuse 2011/503/EL kaks põhjust: Hispaania tööturu tõsised häired, mis mõjutavad kõiki piirkondi ja sektoreid, ning Hispaanias resideerivate Rumeenia kodanike olukord tööturul, samuti oht, et Rumeenia töötajate piiramatu sissevool võib pingestada olukorda Hispaania tööturul.

(5) Hispaania esitas statistilisi tõendeid, mis näitavad, et alates 2011. aasta keskepaigast on majanduse ja tööturu olukord jätkuvalt halvenenud, mis põhjustab töötuse ja eriti noorte töötuse rekordkõrge taseme, ning majandusprognosid ennustavad aastateks 2012 ja 2013 SKP langust ning töötuse jätkuvat suurenemist. Hispaania väidab, et häired tööturul ohustavad tõsiselt tööhõivet ning on üldist laadi ega piirdu mõne üksiku piirkonna või sektoriga.

(6) Lisaks esitas Hispaania statistilisi andmeid, mis näitavad Rumeenia residentide arvu jätkuvat suurenemist Hispaanias, hoolimata Rumeenia töötajate tööturule juurdepääsu piiramisest, ning et kõnealune arv oli 2012. aasta septembris 913 405. Samuti näitavad andmed, et sotsiaalkindlustussüsteemi sissemakseid tegevate Rumeenia kodanike arv on vähenemas, et töötuna registreeritud ja töötushüvitist saavate Rumeenia kodanike arv on suhteliselt suur, kuigi vähenemas, ning nende töötuse määr on keskmisest kõrgem. Hispaania leiab, et praegune olukord tööturul mõjutab riigi võimet võtta vastu uusi Rumeenia töötajaid.

(7) 2005. aasta ühinemisakti VII lisa 1. osa punkti 7 teise lõigu kohaselt võib liikmesriik nõuda, et komisjon otsustaks kahe nädala jooksul, kas peatada määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamine teatavas piirkonnas või tegevusalal osaliselt või täielikult.

(8) Otsuse 2011/503/EL aluseks olevate majandusandmete analüüs näitab, et Hispaania tööturg on tõepoolest tugevasti häiritud: töötuse määr on ELi kõrgeim (Eurostati igakuiste andmete kohaselt oli see 2011. a juunis 21 %, samas kui ELi keskmine oli 9,4 % ja euroala keskmine 9,9 %), eriti halb on noorte olukord (töötuse määr 2011. a juunis 45,7 %), majandus taastub aeglaselt (Eurostati andmetel oli SKP kasv 2011. a esimeses kvartalis eelmisega võrreldes vaid 0,3 %, samas kui ELi ja euroala näitaja oli 0,8 %), lisaks rahvusvahelised finantsraskused, mis sunnivad Hispaaniat edasistele kärbetele eelarve

⁽¹⁾ ELT L 157, 21.6.2005, lk 203.

⁽²⁾ EÜT L 257, 19.10.1968, lk 2.

⁽³⁾ ELT L 141, 27.5.2011, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 207, 12.8.2011, lk 22.

- konsolideerimiseks, mis lühikeses perspektiivis võib tööturгу ja majanduskasvu veelgi rohkem pärssida. Tööhõive langus on olnud üldine ja mõjutanud kõiki piirkondi ja tootmissectoreid. Töäjõu-uuringu andmed ajavahemiku 2008–2010 kohta näitavad samuti üldist tööhõive määra langust 9 %, ehitussektoris isegi 33 %; see puudutab kõiki piirkondi ja ulatub 6 protsendist Baskimaal 13 protsendini Valencia autonoomses piirkonnas.
- (9) Seega leiab komisjon, et Hispaania on tõestanud, et riigi tööturuhäired on üldist laadi ja mõjutavad negatiivselt tööhõive taset kõigis piirkondades ja sektorites ning jätkuvad tõenäoliselt ka lähitulevikus.
- (10) Lisaks on komisjoni 2011. aastal tehtud analüüs sedastanud järgmist: Hispaanias elavaid Rumeenia kodanikke mõjutab tööpuudus tugevasti (Eurostati töäjõu-uuringu andmetel ületas töötuse määr 2011. aasta esimeses kvartalis 30 %). Hispaaniasse sisseändavate Rumeenia kodanike hulk, mis majanduslanguse ajal veidi vähenes, on sealsele vähestele töäjõunõudlusele vaatamata endiselt märkimisväärne. Hispaanias elavate Rumeenia kodanike arv on Eurostati rändestatistika andmetel tõusnud 388 000-lt (1. jaanuar 2006) 823 000-ni (1. jaanuar 2010).
- (11) Olemasolevate majandusalaste andmete analüüs näitab, et Hispaania tööturg on jätkuvalt tugevasti häiritud. Majanduslangus mõjutab tööhõivet Hispaanias rohkem kui teistes liikmesriikides ning andmed näitavad, et see trend kasvab nii 2011. aastal kui ka 2012. aasta esimestes kvartalites. 2012. aasta oktoobris oli töötuse määr 26,2 %, võrreldes 21,3 % juunis 2011, samas kui ELi keskmine oktoobris 2012 oli 10,7 % (ja 2011. aasta juunis 9,5 %). Noorte töötuse määr oli 2012. aasta oktoobris vapustavalt kõrge 55,9 %, samas kui ELi keskmine oli 23,4 % (allikas: Eurostati igakuised töötuse andmed).
- (12) Raske majanduslik olukord ja sellest tulenevad häired tööturul tõenäoliselt jätkuvad. Euroopa Komisjoni majandusprognoosi kohaselt väheneb Hispaania SKP nii 2012. kui ka 2013. aastal (– 1,4 % kummalgi aastal), enne kui see 2014. aastal mõnevõrra kasvab (+ 0,8 %). Töötuse määr jätkab prognoosi kohaselt kasvamist ja jõuab 2013. aastal 26,6 protsendini (ning väheneb 26,1 protsendini 2014. aastal). Tööhõive vähenemine mõjutab jätkuvalt kõiki majandussektoreid. Eurostati tööhõive-uuringu kohaselt vähenes Hispaania tööhõive ajavahemikus 2011. aasta teisest kvartalst kuni 2012. aasta kolmanda kvartalini 980 000 töökohta võrra ehk – 5,4 %. Suurim langus leidis aset ehitussektoris (– 293 000 töökohta ehk – 20,5 %), kuid tööhõive vähenes ka põllumajanduses, tootmises ja teenustesektoris. Kõrge tööhõive mõjutab kõiki piirkondi (Eurostati tööhõiveuuringu andmetel oli see 2011. aastal Baskimaal 12,0 % ja Andalusias 30,4 %) ning seega ei piirdu tööturuhäired mõne konkreetse piirkonnaga.
- (13) Seega leiab komisjon, et Hispaania on tõestanud, et riigi tööturuhäired on üldist laadi ja mõjutavad negatiivselt tööhõive taset kõigis piirkondades ja sektorites ning jätkuvad tõenäoliselt ka lähitulevikus.
- (14) Komisjoni analüüs näitab, et alates hetkest, mil Hispaania taaskehtestas tööturule juurdepääsu piirangud Rumeenia töötajatele, on Rumeenia kodanike arv Hispaanias jätkuvalt kasvanud, kuigi kasvutempo on varasemast aeglasem. Hispaania rändestatistika kohaselt suurenes Rumeenia kodanike arv ajavahemikus 30. septembrist 2011 (901 435) kuni 30. septembrini 2012 (913 405) 11 970 võrra (ehk + 1,3 %), samas kui ajavahemikus 30. septembrist 2010 (817 460) kuni 30. septembrini 2011 (901 435) suurenes see 83 975 võrra (ehk + 10,3 %). Rumeenia kodanike tööpuudus on Hispaanias jätkuvalt väga kõrge: 2012. aasta kolmandas kvartalis oli see 36,4 % (allikas: Eurostati tööhõiveuuring).
- (15) Seetõttu on tõenäoline, et ELi töötajate vaba liikumise õigusaktide täielik kohaldamine võib pingestada olukorda Hispaania tööturul veelgi, sest see võimaldaks Rumeenia töötajate piiramatu sissevoolu.
- (16) Seepärast on kohane lubada Hispaanial jätkata riigi tööturu olukorra normaliseerimiseks Rumeenia töötajate vaba juurdepääsu ajutist piiramist Hispaania tööturule. Kuna 2005. aasta ühinemisaktis sätestatud üleminekukord, mis võimaldab kehtestada tööturule juurdepääsu piiranguid Rumeenia kodanikele ja mille üks osa on ka kaitsesklausel, kehtib kuni 31. detsembrini 2013, ei saa lubada piirangute pikendamist sellest kuupäevast edasi.
- (17) Tööturule juurdepääsu piirangute kehtestamisega kaldutakse kõrvale Euroopa Liidu toimimise lepingu aluspõhimõttest – töötajate vaba liikumise põhimõttest. Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale tuleb selliseid meetmeid tõlgendada ja rakendada kitsalt.
- (18) Arvestades Hispaania tööturu praegust erilist olukorda ning valikuliste piirangutega kaasnedavat võivat töötajate ümberpaiknemist, samuti häirete ülekandumist ühest piirkonnast ja sektorist teise, on hetkel asjakohane, et piiranguid kohaldataks palgatööle kogu Hispaanias ja kõigis sektorites. Meetmete kohaldamisala võib vähendada, kui

komisjon leiab, et asjaolud, mis tingisid erandi kehtestamise, on muutunud, või kui selgub, et meetmete mõju on vajalikust kitsendavam, näiteks kõrgharidust või sellega võrdväärset kvalifikatsiooni nõudvate töökohade puhul.

- (19) Kuigi nähakse ette, et käesoleva otsusega lubatud piirangud peaksid soovitud eesmärgi saavutamiseks kehtima üleminekuperioodi lõpuni 31. detsembril 2013, võidakse seda tähtaega lühendada, kui komisjon otsustab, et asjaolud, mis tingisid käesoleva otsuse vastuvõtmise, on muutunud, või kui selgub, et meetmete mõju on vajalikust kitsendavam.
- (20) Seepärast peab Hispaania esitama komisjonile igas kvartalis statistilised andmed, mis on vajalikud tööturu muutuste jälgimiseks sektorite ja tegevusalade kaupa. Esimene kvartaliaruanne tuleb esitada enne 31. märtsi 2013.
- (21) Otsus, millega lubatakse Hispaanial jätkata riigi tööturule juurdepääsu piiranguid Rumeenia töötajatele, sisaldab teatavaid tingimusi, et tagada nende piirangute kohaldamine rangelt ainult kavandatud eesmärgi saavutamiseks vajalikes piires.
- (22) Seepärast ei ole asjakohane lubada taaskehtestada piiranguid nende Rumeenia kodanike ja pereliikmete suhtes, kes juba töötavad Hispaania tööturul või kes olid juba tööotsijatena registreerunud Hispaania riiklikus tööturuasutuses 22. juulil 2011, st kuupäeval, mil Hispaania teatas põhjenduses 1 osutatud meetmetest.
- (23) Samuti tuleb järgida 2005. aasta ühinemisakti VII lisa 1. osas sätestatud põhimõtteid tööturule juurdepääsu piiramise kohta, nagu kavatsatud meetmete rakendamise keeld ja kõnealuse lisa 1. osa punktis 14 nimetatud ELi eelistamise põhimõte.
- (24) Rumeenia töötajate pereliikmete õigust asuda tööle Hispaanias tuleb kohaldada *mutatis mutandis* kooskõlas 2005. aasta ühinemisakti VII lisa 1. osa punktiga 8.
- (25) Rumeenia kodanike ja nende pereliikmete õigusi piiravaid meetmeid kohaldatakse rangelt käesoleva otsusega määratletud piires; need meetmed ei või mingil viisil mõjutada teisi õigusi, mida Rumeenia kodanikud ja nende pereliikmed vastavalt liidu õigusaktidele kasutavad.
- (26) Kontrolli tagamiseks tuleb sätestada Hispaania kohustus esitada üksikasjalikku teavet käesoleva otsuse alusel rakendatud meetmete kohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Hispaanial lubatakse käesoleva otsuse artiklites 2–4 täpsustatud tingimustel peatada määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamine Rumeenia kodanike suhtes kuni 31. detsembrini 2013.

Artikkel 2

Ilma et see piiraks meetmeid, mille Hispaania kehtestas 22. juulil 2011 vastavalt 2005. aasta ühinemisakti VII lisa 1. osa punkti 7 kolmandale lõigule, ei mõjuta käesolev otsus neid Rumeenia kodanikke ja nende perekonnaliikmeid,

kes töötasid Hispaanias 12. augustil 2011 või

kes olid Hispaania tööhõiveametis töötuna registreeritud 12. augustil 2011.

Artikkel 3

Käesoleva otsuse kohaldamisel tuleb täita 2005. aasta ühinemisakti VII lisa 1. osas sätestatud üleminekukorraga seotud tingimusi *mutatis mutandis*.

Artikkel 4

Hispaania võtab kõik vajalikud meetmed, et jälgida pidevalt ja tähelepanelikult tööturu arengut. Ta esitab komisjonile igas kvartalis statistilised andmed tööturu arengu kohta igas sektoris ja igal tegevusalal. Esimene kvartaliaruanne tuleb esitada enne 31. märtsi 2013.

Hispaania teatab viivitamata komisjonile ja liikmesriikidele igast olulisest muutusest tööturul ja asjaoludes, millega ta oma taotlust põhjendas ja mis võeti käesoleva otsuse vastuvõtmisel aluseks.

Artikkel 5

Käesolevat otsust võib muuta või selle kehtetuks tunnistada, kui artiklis 4 osutatud asjaolud, mille alusel otsus vastu võeti, on muutunud või kui otsuse mõju osutub vajalikust kitsendavamaks.

Artikkel 6

Hispaania esitab komisjonile üksikasjaliku teabe käesoleva otsuse alusel võetud meetmete kohta kahe kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest.

Artikkel 7

Käesolev otsus jõustub selle Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval.

Brüssel, 20. detsember 2012

Komisjoni nimel
president

José Manuel BARROSO